

Parodos Vilniaus universiteto bibliotekoje ir jų kultūrinė reikšmė (1919–1939)

HENRYKA ILGIEVIČ

Lietuvos kultūros tyrimų institutas
ilgiewicz@mail.ru

Straipsnyje apžvelgiamos tarpukario Vilniaus universiteto bibliotekoje rengtos parodos, skirtos svarbiems Vilniaus universiteto ir bendros Lenkijos-Lietuvos valstybės istorijos įvykiams, nusipelnusiems mokslo ir kultūros veikėjams paminėti. Kadangi straipsnio apimtis neleidžia visų jų apžvelgti, pasirinktos kelios svarbiausios, daugiausia lankytos, sulaukusios spaudos dėmesio ir turėjusios ženklų įtaką mokslo ir kultūros sklaidai. Prie tokių priskirtinos parodos, surengtos Vilniaus universiteto atkūrimo (1919 m.), jo 350-ųjų įkūrimo ir 10-ųjų atkūrimo metinių (1929 m.) proga ir paroda apie Lietuvos ir Lenkijos santykius amžių bėgyje, surengta VI visuotinio Lenkijos istorikų suvažiavimo Vilniuje (1935 m.) proga. Rengiant straipsnį remtasi daugiausia archyviniais šaltiniais, esančiais Vilniaus universiteto bibliotekoje, to meto spauda, Michała Brensztejn, Mikołajaus Dzikowskio, Adamo Łysakowskio ir kitų lenkų autorių darbais.

Esminiai žodžiai: tarpukario Vilnius, Vilniaus universitetas, Vilniaus universiteto biblioteka, parodos.

Įvadas

Šio straipsnio tikslas – apžvelgti tarpukario Vilniaus universiteto bibliotekoje rengtas parodas, išsiaiškinti, kokiomis progomis jos buvo rengiamos, kas buvo jų organizatoriais, kokios įstaigos ir visuomeninės organizacijos padėjo jas rengti, kas jas lankė ir kaip apie jas buvo atsiliepiama to meto spaudoje. Straipsnį rengiant remtasi daugiausia archyviniais šaltiniais, saugomais Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyriuje. Juos sudaro gausi bibliotekos direkcijos susirašinėjimo medžiaga su kitomis bibliotekomis, muziejais, archyvais ir privačiais kolekcininkais spaudinių, rankraščių, istorinių dokumentų, muziejinių daiktų atsiuntimo

parodai klausimais, eksponatų sąrašai, lankytojų atsiliepimų knygos, informacija apie įvykusias parodas bibliotekos darbo ataskaitose ir panašūs. Nemažai yra ir ikonografinės medžiagos, parodos salių, atskirų vitrinų ir eksponatų nuotraukų. Papildoma informaciją apie parodas galima rasti tuometinėje spaudoje ir brošiūrose, kurias rašė ir leido patys Vilniaus bibliotekos darbuotojai (Michała Brensztejn, Mikołajaus Dzikowskis, Adamas Łysakowskis).

Vilniaus bibliotekos atidarymas 1919 metais

Vilniaus universitetas, uždarytas 1832 m. Rusijos caro paliepimu, buvo atkurtas 1919 m.

rudenį. Atkūrimo dekretą 1919 m. rugpjūčio 28 d. pasirašė Lenkijos valstybės viršininkas Józefas Piłsudskis. Pirmųjų mokslo metų inauguracija atkurtame universitete, kuriam buvo suteiktas jo įkūrėjo karaliaus Stepono Batoro vardas, įvyko 1919 m. spalio 11 dieną¹.

Kartu su universitetu pradėjo veikti Vilniaus universiteto biblioteka, labai reikalinga universiteto darbuotojams ir studentams. 1919 m. gegužės 27 d. Vilniaus universiteto atkūrimo vykdomasis komitetas bibliotekai paskyrė patalpas Centrinuose rūmuose, esančiuose Universiteto gatvėje Nr. 5. 1855–1865 m. tose patalpose veikė grafo Eustachijaus Tiškevičiaus pastangomis įkurta Laikinoji archeologijos komisija ir Senienų muziejus, 1867–1915 m. rusiškoji Vilniaus viešoji biblioteka ir prie jos esantis Senienų muziejus. 1915 m. Vilniaus viešosios bibliotekos fondų dalis išvežta į Rusiją, dalis liko vietoje. Juose išliko palyginti nemažai vertingų senųjų veikalų, bet labai trūko naujausios literatūros, reikalingos studijoms. Laikinoju bibliotekos vedėju buvo paskirtas gydytojas ir visuomenės veikėjas Ludwikas Czarkowskis.

1919 m. birželio 5 d. komiteto sudaryta komisija, į kurią įėjo Stanisławas Doburzyński, Waclawas Gizbert-Studnickis, Ludwikas Czarkowskis, Piotras Stabrowskis, Antonis Dubowikas ir Wincentas Mosiewiczus, apžiūrėjo bibliotekai skirtas patalpas, rado jose daug šiuokščių, viršutiniame aukšte ant sienų pelėsių dėmes, atsiradusias nuo varvančio per prakiurusį stogą lietaus

vandens. Nutarta stogą pataisyti, patalpas išvalyti ir paruošti atidarymui. Aptvarkius patalpas 1919 m. birželio 21 d. Vilniaus universiteto atkūrimo vykdomasis komitetas sudarė specialią bibliotekos komisiją, turėjusią paruošti biblioteką atidarymui. Komisijos nariais buvo Krokuvos Jogailaičių universiteto bibliotekos direktorius Fryderykas Papée, archyvaras profesorius Stanisławas Ptaszyckis, Ludwikas Czarkowskis ir Waclawas Gizbert-Studnickis. L. Czarkowskis pateikė bibliotekos įrengimo darbų projektą ir sąmatą, kuriuos komitetas patvirtino. Kiek vėliau į bibliotekos įrengimo darbą įsijungė Włodzimierz Piotrowiczus, Lucjanas Szczuka, Michał Brensztejnus ir Stanisławas Sołtys-Kozarynas. Asmenys, dirbę įrengiant biblioteką, ir tapo pirmaisiais jos darbuotojais. Profesorius S. Ptaszyckis buvo paskirtas bibliotekos direktoriumi, L. Czarkowskis – vyresniuju bibliotekininku, M. Brensztejnus ir S. Sołtys-Kozarynas – bibliotekininkais, W. Piotrowiczus ir L. Szczuka – bibliotekininkų padėjėjais. 1919 m. spalio 20 d. įvyko oficialus bibliotekos atidarymas².

Iš pradžių biblioteka vadinosi „Vilniaus Stepono Batoro universiteto biblioteka“ (*Biblioteka Uniwersytetu Stefana Batoro w Wilnie*), vėliau oficialus bibliotekos pavadinimas pakeistas į „Vilniaus viešoji ir universiteto biblioteka“ (*Biblioteka Publiczna i Uniwersytecka w Wilnie*), 1927 m. į „Vilniaus universiteto viešoji biblioteka“ (*Uniwersytecka Biblioteka Publiczna w Wilnie*), tačiau spaudoje, literatūroje ir net dokumentuose dažniausiai sutinkamas pavadinimas „Vil-

1 Wrzosek, A. Wskrzeszenie Uniwersytetu Wileńskiego w roku 1919. *Księga Pamiątkowa ku uczczeniu CCCL rocznicy założenia i X wskrzeszenia Uniwersytetu Wileńskiego*, t. 2: *Dziesięciolecie 1919–1929*. Wilno: nakładem Uniwersytetu Stefana Batoro, 1929, p. 1–32.

2 Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie za rok 1919/1920, Vilniaus universiteto biblioteka, Rankraščių skyrius (toliau VUB, RS), f. 47–A303, l. 3–10.

niaus universiteto biblioteka“ (*Biblioteka Uniwersytecka w Wilnie*)³.

Atkurtoji biblioteka be savo tiesioginio darbo, t. y. fondų kaupimo, jų tvarkymo ir skaitytojų aptarnavimo, daug dėmesio skyrė mokslo ir kultūros sklaidai, organizuodama viešas paskaitas, minėjimo vakarus ir panašius renginius. Ypač paminėtinos bibliotekos patalpose rengtos parodos, skirtos svarbiems universiteto, bendros Lietuvos ir Lenkijos valstybės istorijos įvykiams, nusipelnusiems politikos, mokslo ir kultūros veikėjams paminėti. Kadangi straipsnio apimtis neleidžia visų jų apžvelgti, pasirinktos kelios svarbiausios, daugiausia lankytos, sulaukusios spaudos dėmesio ir turėjusios ženklį įtaką mokslo ir kultūros sklaidai.

Paroda, surengta Vilniaus Stepono Batoro universiteto atkūrimo proga (1919 10 12–11 16).

Pirmoji paroda Vilniaus universiteto bibliotekoje buvo surengta Vilniaus Stepono Batoro universiteto atkūrimo proga. Jos surengimo iniciatoriais buvo dailininkas, Dailės fakulteto dekanas, profesorius Ferdynandas Ruszczykas ir Michałs Brensztejnus. Parodos rengėjams rūpėjo priminti senojo Vilniaus universiteto istoriją nuo jo įkūrimo 1579 m. iki uždarymo 1832 m. Parodoje eksponuoti: 1) Vilniaus universiteto rektorių, profesorių, mecenatų ir garsių jo

auklėtinių aliejiniai ir pasteliniai portretai (30 eksponatų); 2) biustai (8 eksponatai); 3) miniatiūros (3 eksponatai); 4) profesorių portretų reprodukcijos (57 eksponatai); 5) Vilniaus universiteto absolventų fotografijos ir portretų reprodukcijos (79 eksponatai); 6) senojo Vilniaus planai ir vaizdai (11 eksponatų); 7) senojo Vilniaus universiteto planai ir vaizdai (28 eksponatai); 8) susiję su universitetu muziejiniai daiktai (rektorius aksominė kepuraitė, sidabro ir bronzos medaliai, iškalti Vilniaus universiteto 250-ųjų įsteigimo metinių proga, Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijos antspaudas, Vilniaus universiteto ir Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijos diplomai, iš viso 8 eksponatai); 9) spausdinti paskaitų konspektai ir oficialūs raštai (32 eksponatai); 10) proginiai spaudiniai (18 eksponatų); 11) 1763–1842 m. leisti Vilniuje žurnalai; 12) muziejiniai daiktai ir spaudiniai, primenantys Nenaudėlių draugiją (16 eksponatų); 13) Vilniaus universiteto absolventų sukurti teatro dekoracijų eskizai (35 eksponatai); 14) 1806–1832 m. Zavackių spaustuvės leidiniai (222 eksponatai). Didesnė dalis parodoje eksponuojamų daiktų ir spaudinių priklausė Vilniaus universiteto bibliotekai, kitą dalį paskolino Vilniaus mokslo bičiulių draugija, Vilniaus medicinos draugija, Michałs Brensztejnus, Lucjanas Uziębło ir kiti privatūs kolekcininkai⁴. Parodą apžiūrėjo dalyvavę Vilniaus Stepono

3 *Biblioteka Publiczna i Uniwersytecka obecnie Uniwersytecka Biblioteka Publiczna w Wilnie w latach 1919–1927*. Wilno, 1928, p. 3 (Wydawnictwa Uniwersyteckiej Biblioteki Publicznej w Wilnie, Nr. 4); Łysakowski, A. *Uniwersytecka Biblioteka Publiczna (Zarys ogólny)*. *Biblioteki wileńskie*, praca zbiorowa pod red. A. Łysakowskiego. Wilno, 1932, p. 6–7.

4 Romer (Romer-Ochenkowska), H. *Wystawa uniwersytecka [wycinek z gazety „Nasz Kraj“ 1919, Nr. 146]*, VUB, RS, f. 47–853/18, l. 1; *Wystawa Inauguracyjna Uniwersytetu Stefana Batoro w Wilnie 12 X – 16 XI 1919 r. Wykaz eksponatów*, VUB, RS, f. 47–853/18, l. 3–12; *Katalog dzieł wydanych nakładem Józefa Zawadzkiego w Wilnie od roku 1806 do 1832*, VUB, RS, f. 47–853/18, l. 13–39.

Batoro universiteto atidaryme svečiai, universiteto profesoriai ir kiti darbuotojai, studentai, žurnalistai, bei visi kiti besidominantys universiteto istorija vilniečiai. Apie ją rašė Vilniaus laikraščiai⁵.

Paroda, skirta 350-osioms Vilniaus universiteto įkūrimo ir 10-osioms atkūrimo metinėms (1929 10 09–20)

1929 m. spalio 9–11 d. Vilniuje buvo iškilmingai minimos 350-osios Vilniaus universiteto įkūrimo ir 10-osios atkūrimo metinės. Tarp daugybės kitų, skirtų tai progai renginių, Vilniaus universiteto bibliotekoje surengta paroda, skirta nušviesti Vilniaus universiteto nueitą kelią ir jo pasiekimus iki 1929 metų imtinai. Surengti parodą patikėta Vilniaus universiteto darbuotojams Michałui Brensztejnui, Helenai Drège, Stanisławui Lisowskiui, Mikołajui Dziko-wskui ir Włodzimierzui Piotrowiczui⁶.

Parodos rengėjai eksponatų ieškojo ne tik pačioje Vilniaus universiteto bibliotekoje, bet ir kitose Vilniaus bibliotekose, draugijose, archyvuose, privačių asmenų kolekcijose. Pavyzdžiui, Valstybinė Eustachijaus ir Emilijos Vrublevskių vardo biblioteka ir Vilniaus mokslo bičiulių draugija pateikė parodai daug piešinių ir graviūrų; Vilniaus medicinos draugija – 7 profesorių biustus, 6 aliejinius portretus, 7 litografijas, 2 pergamentinius medicinos daktaro diplomus; Vilniaus valstybinis archyvas – 8 Vilniaus universiteto dokumentus; kolekcininkas Lucjanas Uziębło – poeto

Adomo Mickevičiaus (Adam Mickiewicz, 1798–1855) biustą, poeto Julijaus Slovackio (Juliusz Słowacki, 1809–1849), istoriko Joachimo Lelevelio (Joachim Lelewel, 1786–1861), skulptoriaus ir architekto Kazimiero Jelskio (Kazimierz Jelski, 1782–1867) portretus, du Karolio Witkowskio aliejinius paveikslus, dvi atvirutes su karaliaus Stepono Batoro atvaizdu; Walentyna Horoszkiewiczówna – italų dailininko Anselmo Bucci Fossombronio nutapytą paveikslą, vaizduojantį Vilniaus universiteto auklėtinį, mistiką Andriejų Tovianską (Andrzej Towiański, 1798–1879) išvykstantį į emigraciją; Adamas Zawadzki – aliejinį knygaininko Juozapo Zavackio (Józef Zawadzki, 1781–1838) portretą; Stefanas Burhardtas – bibliotekininko ir bibliografo Adomo Benedikto Jochoero (Adam Benedykt Jocher, 1791–1860) fotografiją⁷.

Parodos atidarymas įvyko 1929 m. spalio 9 d. popiet. Atidaryme dalyvavo atvykę į jubiliejines iškilmes vyriausybės ir kitų Lenkijos universitetų atstovai. Po universiteto rektoriaus Czesłowo Falkowskio įžanginės kalbos parodą atidarė Lenkijos religinių tikėjimų ir švietimo ministras Sławomiras Czerwiński. Parodą sudarė trys dalys. Pirmoji dalis buvo skirta senajam Vilniaus universitetui nuo jo atidarymo iki uždarymo 1832 m., antroji – istoriko, buvusio Vilniaus universiteto profesoriaus, lenkų išėivijos veikėjo Joachimo Lelevelio atminimui, trečioji – Stepono Batoro universitetui 1919–1929 m. Lelevelis mirė 1861 m. emigracijoje ir buvo palaidotas Paryžiaus Monmartro kapinėse. Prieš ju-

5 Księga pamiątkowa zwiedzających wystawę Inauguracyjną Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, VUB, RS, f. 47–853/18, l. 20–39.

6 Wystawa Jubileuszowa Uniwersytetu Stefana Batorego, 9–20 X 1929 r., VUB, RS, f. 47–852/22, l. 117.

7 Wystawa Jubileuszowa Uniwersytetu Stefana Batorego, 9–20 X 1929 r. Potwierdzenie zwrotu wypożyczonych na wystawę obiektów, Wilno, 23 X 1929, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 58–116.

biliejines iškilmes jo palaikai buvo atvežti į Vilnių ir 1929 m. spalio 9 d. perlaidoti Rasų kapinėse⁸.

Ekspozitai, menantys senąjį Vilniaus universitetą, buvo išdėlioti Pranciškaus Smuglevičiaus (Franciszek Smuglewicz, 1745–1807) salėje. Jos viduryje stiklintoje spintoje buvo eksponuojama autentiška rektorius Petro Skargos toga, šalia ant specialių stovų karaliaus Stepono Batoro ir senojo universiteto rektorių bei profesorių portretai. Vitrinose išdėliotos kelios išlikusios karaliaus Žygimanto Augusto bibliotekos knygos, rankraščiai ir archyviniai dokumentai, planai ir graviūros su universiteto vaizdais, profesorių antkapinių paminklų nuotraukos, Vilniaus imperatoriškojo universiteto antspaudas, Nenaudėlių draugijos varpelis ir kiti muziejiniai daiktai. Prie salės durų stovėjo du dideli XVIII a. gaubliai ir teleskopas, o ant sienos kabėjo A. Tovianskio portretas⁹.

Ekspozicija, skirta profesoriaus J. Lelevelio atminimui, rado vietą Periodikos skaitykloje. Vitrinose buvo eksponuojami asmeniniai profesoriaus dokumentai, fotografijos, grafiniai atvaizdai, laiški, veikalai apie jo gyvenimą ir veiklą, spintose ir lentynose – knygos iš jo asmeninės bibliotekos. Lelevelis tikėjo Vilniaus universiteto atgimimu ir užrašė jam savo turimus knygų, istorinių dokumentų ir žemėlapių rinkinius.

8 Wystawa uniwersytecka. *Ateneum Wileńskie*, 1929, t. 6, z. 1–4, p. 719; Dzikowski, M. *Wystawa jubileuszowa Uniwersytetu Stefana Batoro 1579–1929 w Uniwersyteckiej Bibliotece Publicznej w Wilnie 9–20 X 1929*. Wilno, 1931, p. 2 (Wydawnictwa Uniwersyteckiej Biblioteki Publicznej w Wilnie, Nr. 6).

9 Wystawa Jubileuszowa USB 1929. Spis przedmiotów wystawionych w Sali Smuglewicza, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 3–21; *Wystawa uniwersytecka...*, p. 720.

Po jo mirties rinkiniai buvo saugomi lenkų išeičių bibliotekoje, esančioje Paryžiuje prie Batigolles bulvaro, nuo 1874 m. Kurniko bibliotekoje (*Biblioteka Kórnicka*) Lenkijoje. 1926 m. Lelevelio rinkiniai perduoti Vilniaus universiteto bibliotekai¹⁰.

Ekspoziciją, skirtą Stepono Batoro universitetui, lankytojai galėjo apžiūrėti Bendrojoje skaitykloje antrame aukšte. Ant priešakinės skaityklos sienos kabėjo didelis Ludomiro Sleńdzińskiego tapytas paveikslas, vaizduojantis maršalą J. Piłsudskį, laikantį rankoje pasirašytą universiteto atkūrimo aktą. Ant šoninių salės sienų matėsi sukabinti Stepono Batoro universiteto rektorių Michała Siedleckio (autorius Benedyktas Kubickis), Mariano Zdziechowskio (autorius Eugeniuszas Kazimierowski), Stanisława Pigionio (autorė Krystyna Wróblewska), Czesława Falkowskio (autorius Ludomiras Sleńdziński) portretai ir rektorių Wiktora Staniewicziaus, Alfonso Parczewskio, Władysława Dziewulskio portretinės fotografijos¹¹.

Salės pakraščiuose sustatytose vitrinose buvo išdėlioti universiteto darbuotojų ir absolventų mokslo darbai, atskirai dokumentai, kitų universitetų, mokslo įstaigų, draugijų, politinių ir visuomeninių organizacijų sveikinimo raštai, atsiusti 350-ųjų Vilniaus universiteto įkūrimo ir 10-ųjų atkūrimo metinių proga. Lankytojai taip pat galėjo apžiūrėti metinių proga universiteto gautas dovanas, pavyzdžiui, rektorius

10 Wystawa Jubileuszowa USB 1929. Pamięci Lelewela, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 53–57; *Wystawa uniwersytecka...*, p. 719; Ambros, M. *Księgozbiór Lelewela w Uniwersyteckiej Bibliotece Publicznej w Wilnie. Ateneum Wileńskie*, 1933, t. 8, p. 328–333.

11 Dzikowski, M. *Wystawa jubileuszowa...*, p. 11.

žiedą (Lenkijos vyriausybės dovana), rektoriaus skeptrą (Krokuvos Jogailaičių universiteto dovana), rektoriaus grandinę (Lvovo universiteto dovana) ir daug kitų. Toje pačioje salėje sutalpinti eksponatai apie universiteto studentų organizacijas ir biblioteką¹².

Paroda sukėlė didelį vilniečių ir miesto svečių susidomėjimą. Per dešimt dienų ją aplankė apie 10 000 asmenų¹³.

Paroda „Lenkija ir Lietuva amžių bėgyje (iki 1863 m.)“ (1935 09 17–29)

1935 m. rugsėjo 17–20 d. Vilniuje vyko VI visuotinis Lenkijos istorikų suvažiavimas, skirtas Krėvos unijos 550-ųjų metinėms paminėti (1385–1935). Į suvažiavimą atvyko 618 delegatų iš visų Lenkijos kampelių: mokslininkų, istorijos mokytojų, istorijos mėgėjų ir populiariojų. Veikė aštuonios sekcijos, kuriose buvo perskaityta apie 50 pranešimų, aptarta daug svarbių klausimų ir priimta rezoliucijų¹⁴. Suvažiavimo programoje buvo numatyta daug kitų

renginių: susitikimų, Vilniaus istorinių paminklų lankymą, išvykas į Trakus ir Gardiną. Suvažiavimo proga taip pat surengta istorinė paroda Vilniaus universiteto bibliotekos Smuglevičiaus salėje, turėjusi parodyti Lietuvos ir Lenkijos bendrai nueitą istorinį kelią nuo XIV a. pabaigos iki 1863 m. sukilimo. Atsakingi už parodos rengimą buvo Michailas Brensztejnas ir Witoldas Nowodworskis¹⁵.

Vilniaus universiteto bibliotekos administracija ir rengėjai, siekdami parodyti suvažiavusiems į Vilnių istorikams ir vilniečiams retus dokumentus, spaudinius ir muziejinius daiktus, kreipėsi į visų svarbiausių Vilniaus ir kitų Lenkijos miestų bibliotekų, archyvų, muziejų, draugijų vadovus, prašydami atsiųsti parodai tinkamus eksponatus. Prašymas buvo išgirstas ir parodai atsiųsta daug vertingų eksponatų. Pavyzdžiui, Valstybinė Vrublevskių biblioteka paskolino parodai 7 retas XVI–XVII a. knygas, 13 proginių spaudinių, 25 grafikos kūrinius¹⁶; Vilniaus labdaros draugija – Dominyko Radvilos ir

12 Wystawa Jubileuszowa USB 1929. Uniwersytet Odrodzonej, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 22–51; *Wystawa uniwersytecka...*, p. 720–721; Poklewski, J. Notatki o insygniach i dziejach Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919–1939. *Studia z historii sztuki i kultury wileńskiej lat 1900–1945 (wybór tekstów)*, pod red. naukową E. Pileckiej, A. Saar-Kozłowskiej, M. Wawrzak. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2019, p. 39–58.

13 Dzikowski, M. *Wystawa jubileuszowa...*, s. 13.

14 *Program VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie 17–20 września 1935 roku*. Wilno, 1935; *Kronika VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie 17–20 września 1935 roku, Kwartalnik Historyczny*. 1935, t. 49, z. 1–4, p. 728–762; *VI Powszechny Zjazd Historyków Polskich, Ateneum Wileńskie*, 1936, t. 11, p. 816–819.

15 Wystawa historyczna „Polska i Litwa w łączności dziejowej do roku 1863“ od 17 do 29 września 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 1.

16 Spis książek z Biblioteki Wróblewskich przeznaczonych na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym“ urządzoną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Wilnie w czasie od 17 do 29 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 23; Spis druków ulotnych z Biblioteki Wróblewskich przeznaczonych na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym“ urządzoną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Wilnie w czasie od 17 do 29 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 24; Spis rycin z Biblioteki Wróblewskich przeznaczonych na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym“ urządzoną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Wilnie w czasie od 17 do 29 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 25–26.

Antano Tyzenhauzo portretus¹⁷; Krokuvos Jogailaičių universiteto Pagalbinių istorijos mokslų kabinetas – 13 istorinių antspaudų (metaliniai liejiniai); profesorius Władysław Semkowiczus iš Krokuvos – unijų aktų fotokopijas ir antspaudų liejinius¹⁸; Kunigaikščių Čartoryskių muziejus Krokuvoje – 2 Horodlės unijos aktus ir miniatiūrinį karaliaus Žygimanto Augusto portretą¹⁹; Jogailaičių biblioteka Krokuvoje – XVII a. veikalą *Literae una cum protocollo comissariorum plenipotentum regis Poloniae super tractatus, qui...habitus et conclusus est Vilnae. d. 3 novembris 1656*²⁰; Kunigaikščių Liubomirskių muziejus Liubline – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės etmono Jono

Karolio Chodkevičiaus (Jan Karol Chodkiewicz, 1570 / 1571–1621) portretą²¹; Radvilų muziejus Nesvyžiuje – Horodlės ir Lublino aktų fotokopijas bei Barboros Radvilaitės portretą²²; Krasinskių biblioteka ir muziejus Varšuvoje – Vilniaus vyskupo Adomo Krasinskio (Adam Krasinski, 1810–1891), poeto Adomo Mickevičiaus, astronomo, matematiko Jono Sniadeckio (Jan Śniadecki, 1756–1830) portretus ir 1532 m. Lietuvos statuto rankraštinių nuorašą²³.

Paroda atidaryta 1935 m. rugsėjo 17 d. 13 valandą naujai restauruotoje Smuglevičiaus salėje²⁴. Ekspozicijos pradžioje lankytojai galėjo apžiūrėti senovines monetas, rastas Vilniaus apylinkėse, Lietuvos ir Lenkijos valdovų bei įtakingų didikų herbinius antspaudus, XVI–XVII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapius ir Vilniaus planus²⁵.

- 17 Pismo dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej Dr Adama Łysakowskiego do Rzymско-katolickiego Towarzystwa Dobroczyńności w Wilnie w sprawie wystawy „Polska i Litwa w stosunku dziejowym“; Wilno, dn. 9 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 36; Dyrekcja Biblioteki Uniwersyteckiej do Rzymско-katolickiego Towarzystwa Dobroczyńności w Wilnie [potwierdzenie odbioru portretów Dominika Radziwiłła i Antoniego Tyzenhauza, nadesłanych przez Towarzystwo Dobroczyńności na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym“, Wilno, dn. 12 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 37.
- 18 Pismo dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej Dr Adama Łysakowskiego do prof. Władysława Semkowicza w Krakowie [Łysakowski potwierdza z gorącym podziękowaniem odbiór nadesłanych eksponatów ze zbiorów Polskiej Akademii Umiejętności na wystawę „Polska i Litwa w łączności dziejowej“; Wilno, 12 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 48.
- 19 Muzeum Książąt Czartoryskich do dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie [o wysłaniu eksponatów na wystawę „Polska i Litwa w łączności dziejowej“]; Kraków, dn. 26 sierpnia 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 58.
- 20 Biblioteka Jagiellońska w Krakowie do Dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie [w sprawie przysłania księgi na wystawę historyczną w Wilnie]; Kraków, dnia 27 VIII 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 69.

- 21 Muzeum im. XX. Lubomirskich w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie do Dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej [potwierdzenie odbioru portretu Jana Karola Chodkiewicza, wypożyczonego Bibliotece Uniwersyteckiej w Wilnie na wystawę historyczną]; Lwów, 18 X 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 104.
- 22 Archiwum Ordynacji Nieświeżkiej Książąt Radziwiłłów do Dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie [komunikuje o przesłaniu eksponatów na wystawę „Polska i Litwa w łączności dziejowej“]; Nieśwież-Zamek, dn. 5 sierpnia 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 104.
- 23 Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie Adam Łysakowski do Dyrekcji Biblioteki i Muzeum Ordynacji Krasinskiich w Warszawie [donosi o wysłaniu z powrotem eksponatów, wypożyczonych na wystawę w Wilnie]; Wilno, dn. 5 X 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 104.
- 24 Wystawa historyczna w Bibliotece Uniwersyteckiej [Komunikaty do prasy]; VUB, RS, f. 47–852/23, l. 121–122; *Program VI Powszechnego Zjazdu Historyków...*, p. 5.
- 25 Brensztejn, M. *Wystawa historyczna „Polska I Litwa w łączności dziejowej (do roku 1863) w Wilnie we wrześniu 1935*, Wilno 1936, s. 3–5 (Wydawnictwa Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie, Nr. 10).

Toliau buvo išdėlioti eksponatai, iliustruojantys įvairias istorines epochas ir svarbiausius tų epochų įvykius bei veikėjus. Ypatingas dėmesys buvo skirtas Jogailaičių epochai. Čia buvo Jogailos ir Vytauto litografiniai atvaizdai, Krėvos istorinių paminklų nuotraukos, visų Lietuvos-Lenkijos unijos aktų fotokopijos pradedant 1385 m. aktu pasirašytu Krėvoje, baigiant 1569 m. aktu, pasirašytu Liubline. Atskiroje vitrinoje padėti du originalūs pergamentiniai 1413 m. Horodlės unijos aktai su prikabintais ant pergamentinių juostelių vaškiniais antspaudais, šalia sukabinti Žygimanto Augusto ir Barbaros Radvilaitės portretai, lenkų dailininko Jano Matejkos paveikslas *Liublino unija* reprodukcija, netoliese pastatytas Liublino unijos paminklo modelis²⁶.

Reformacijos laikus priminė gausi polemikinė literatūra, karalių Žygimanto Augusto 1563 m. birželio 6 d. ir Jono Sobieskio 1683 m. vasario 20 d. išduoti aktai, užtikrinantys protestantų teises Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje²⁷. Stepono Batoro valdymą (lenk. Stefan Batory; vengr. Báthory István, 1533–1586, Transilvanijos kunigaikštis 1571–1576 m., Lenkijos karalius 1575–1586 m. ir Lietuvos didysis kunigaikštis 1576–1586 m.) iliustravo originalūs paties karaliaus ir kitų žymių veikėjų portretai, kai kurių portretų reprodukcijos, dokumentai ir santykinai gausi tų laikų leidybinė produkcija²⁸. Atskirai buvo sugrupuoti dokumentai apie Vilniaus universiteto įkūrimą, universiteto spaustuvės leidiniai, pirmųjų rektorių ir profesorių atvaizdai²⁹. Parodoje taip pat

26 Ten pat, p. 5–6.

27 Ten pat, p. 6–7.

28 Ten pat, p. 7–8.

29 Ten pat, p. 8–9.

netrūko eksponatų apie 1596 m. Bresto bažnytinę uniją, Lietuvos statutą, XVII a. karus su Maskva, kazokais ir švedais, Lietuvos didikų tarpusavio konfliktus³⁰.

Paskutinį bendros Lenkijos-Lietuvos valstybės laikotarpį priminė dokumentai ir literatūra apie Stanislovo Augusto Poniatovskio (Stanisław August Poniatowski, 1732–1798, paskutinis Abiejų Tautų Respublikos karalius 1764–1795 m.) išrinkimą karaliumi, Baro konfederaciją, Edukacijos komisiją, 1791 m. gegužės 3-osios konstituciją ir valstybės padalijimą tarp Austrijos, Prūsijos ir Rusijos. Be to, tame skyrelyje nemažai dėmesio skirta Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rūmų įždininkui ir karališkųjų ekonomijų administratoriui Antanui Tyzenhauzui (Antoni Tyzenhauz, 1733–1785). Eksponuoti Tyzenhauzo veiklą liečiantys rankraščiai, planai, spaudiniai, jo ir kitų to meto veikėjų portretai. Eksponatus apie Tyzenhauzą atrinko jo veiklą tyrinėjantis istorikas, Stepono Batoro universiteto profesorius Stanisławas Kościalkowskis³¹.

Skyriuje apie sunkius priklausomybės nuo carinės Rusijos laikus (nuo Lenkijos-Lietuvos valstybės padalijimo XVIII a. pabaigoje iki 1863 m. sukilimo imtinai) daugiausia dėmesio buvo skirta rusų valdžios represinei politikai ir pavergtų lietuvių ir lenkų tautų siekiams nusimesti svetimą jungą. Eksponuoti 1794, 1830–1831 ir 1863–1864 m. sukilimų dokumentai (atsišaukimai, raportai), vadų portretai, sukilėlių nuotraukos, paveikslai, vaizduojantys sukilėlius arba paveikslų reprodukcijos, pranešimai apie rusų įvykdytus mirties

30 Ten pat, p. 9–11.

31 Ten pat, p. 11–13.

nuosprendžius, sukilėlių dvarų konfiskavimą ir panašūs. Tame pačiame skyriuje galima buvo apžiūrėti eksponatus apie 1812 m. Napoleono Bonaparto žygį į Maskvą, Filomatų ir Filaretų draugijų veiklą, jų narių suėmimą ir tardymą 1823–1824 m.³²

Parodoje taip pat gausiai buvo pristatyti istorikų darbai, 170 senųjų XVI–XVIII a. veikalų ir 250 naujųjų, iš viso 420³³. Parodoje galima buvo susipažinti ir su išleistais Kaune Augustino Janulaičio, Zenono Ivinskio, Adolfo Šapokos, Pauliaus Šležo ir kitų lietuvių istorikų darbais³⁴. Lietuviškus leidinius parodai pateikė Lietuvių mokslo draugija ir pedagogas, bibliofilas, lietuvių kultūros ir visuomenės veikėjas Povilas Karazija³⁵.

Paroda „Lenkija ir Lietuva amžių bėgyje (iki 1863)“ veikė 1935 m. rugsėjo 17–29 dienomis. Ją galima buvo lankyti kasdien nuo 10 iki 19 valandos. Parodą aplankė virš

4 tūkst. asmenų, pirmiausia VI visuotinio Lenkijos istorikų suvažiavimo dalyviai, po to Vilniaus Stepono Batoro universiteto darbuotojai ir studentai, Vilniaus draugijų ir organizacijų nariai, kariškiai, mokytojai, moksleiviai ir visi kiti asmenys, besidomintys gimtąja istorija ir kultūra³⁶.

Apibendrinančios išvados

Tarpukario Vilniaus universiteto bibliotekoje rengtos parodos, skirtos svarbiems Vilniaus universiteto, bendros Lenkijos-Lietuvos valstybės istorijos įvykiams, nusipelnusiems mokslo ir kultūros veikėjams paminėti, tarnavo mokslo ir kultūros sklaidai. Jose buvo eksponuojami spaudiniai, meno kūriniai ir muziejiniai daiktai, priklausę ne tik pačiai universiteto bibliotekai, bet taip pat kitoms bibliotekoms, archyvams, muziejams ir privatiems kolekcininkams. Parodas gausiai lankydavo Vilniaus universiteto ir kitų aukštųjų mokyklų darbuotojai ir studentai, visuomeninių organizacijų nariai, mokytojai ir moksleiviai, kariškiai, spaudos atstovai, besilankantys Vilniuje pavieniai asmenys ir organizuotos ekskursantų grupės iš kitų miestų. Parodų rengimas skatino Vilniaus universiteto bibliotekos glaudesnių santykių užmezgimą su kitomis mokslo ir kultūros įstaigomis, apsikeitimą kultūrinėmis vertybėmis, leido plačiau paskleisti žinias apie pačią biblioteką, Vilniaus universitetą, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istoriją ir jos kultūros paveldą, ugdė visuomenės atsakomybės jausmą už kultūrinių vertybių išsaugojimą.

32 Ten pat, p. 13–15.

33 Spis książek, które były wystawione na wystawie „Polska i Litwa w łączności dziejowej“, VUB, RS, f. 47–852/23, l. 2; Druki wystawione podczas wystawy „Polska i Litwa w łączności dziejowej“, VUB, RS, f. 47–852/23, l. 4–10; Brensztejn, M. *Wystawa historyczna...*, p. 16.

34 Janulaitis, A. Vyriausiasis Lietuvos Tribunolas XVI–XVIII amžiuje: jo atsiradimas, veikimas ir reikšmė Lietuvos gyvenime, *Lietuvos universiteto Teisų fakulteto darbai*. Kaunas, 1927, t. 2, kn. 4; Janulaitis, A. Ignas Danilavičius Lietuvos bei jos teisės istorikas. D. 1, *Danilavičiaus gyvenimas ir darbai*. Kaunas, 1932; Ivinskis, Z. *Vytauto Didžiojo darbai katalikų bažnyčiai Lietuvoje*. Kaunas, 1930; *Vytautas Didysis, 1350–1430: straipsnių rinkinys*, red. P. Šležas. Kaunas, 1930; Lappo, I. *Iš Vyriausiųjų Lietuvos suvažiavimų istorijos XVI amžiuje: 1577 metų suvažiavimas Rytų Vilkaviškyje*. Kaunas, 1932; *Jogaila: straipsnių rinkinys*, red. A. Šapoka. Kaunas, 1935.

35 *Wystawa historyczna „Polska i Litwa w łączności dziejowej do roku 1863“ od 17 do 29 września 1935 r. Literatura historyczna litewska*, VUB, RS, f. 47–852/23, l. 3.

36 Pismo dyrektora Adama Lysakowskiego do Pana Kuratora Wileńskiego Okręgu Szkolnego w Wilnie, Wilno, dn. 14 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 120; M. Brensztejn, *Wystawa historyczna...*, p. 16.

Literatūra ir šaltiniai

Ambros, M. Księgozbiór Lelewela w Uniwersyteckiej Bibliotece Publicznej w Wilnie. *Ateneum Wileńskie*, 1933, t. 8, p. 328–333.

Archiwum Ordynacji Nieświeskiej Książąt Radziwiłłów do Dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie [komunikuje o przesłaniu eksponatów na wystawę „Polska i Litwa w łączności dziejowej”], Nieśwież-Zamek, dn. 5 sierpnia 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 104.

Biblioteka Jagiellońska w Krakowie do Dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie [w sprawie przysłania książki na wystawę historyczną w Wilnie], Kraków, dnia 27 VIII 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 69.

Biblioteka Publiczna i Uniwersytecka obecnie Uniwersytecka Biblioteka Publiczna w Wilnie w latach 1919–1927. Wilno, 1928 (Wydawnictwa Uniwersyteckiej Biblioteki Publicznej w Wilnie, Nr. 4).

Brensztejn, M. *Wystawa historyczna „Polska i Litwa w łączności dziejowej (do roku 1863) w Wilnie we wrześniu 1935*, Wilno 1936, (Wydawnictwa Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie, Nr. 10).

Druki wystawione podczas wystawy „Polska i Litwa w łączności dziejowej”, VUB, RS, f. 47–852/23, l. 4–10.

Dyrekcja Biblioteki Uniwersyteckiej do Rzymsko-katolickiego Towarzystwa Dobroczynności w Wilnie [potwierdzenie odbioru portretów Dominika Radziwiłła i Antoniego Tyzenhauza, nadesłanych przez Towarzystwo Dobroczynności na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym”, Wilno, dn. 12 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 37.

Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie Adam Łysakowski do Dyrekcji Biblioteki i Muzeum Ordynacji Krasińskich w Warszawie [donosi o wysłaniu z powrotem eksponatów, wypożyczonych na wystawę w Wilnie], Wilno, dn. 5 X 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 104.

Dzikowski, M. *Wystawa jubileuszowa Uniwersytetu Stefana Batorego 1579–1929 w Uniwersyteckiej Bibliotece Publicznej w Wilnie 9–20 X 1929*. Wilno, 1931 (Wydawnictwa Uniwersyteckiej Biblioteki Publicznej w Wilnie, Nr. 6).

Katalog dzieł wydanych nakładem Józefa Zawadzkiego w Wilnie od roku 1806 do 1832,

VUB, RS, f. 47–853/18, l. 13–39.

Kronika VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie 17–20 września 1935 roku, *Kwartalnik Historyczny*. 1935, t. 49, z. 1–4, p. 728–762.

Księga pamiątkowa zwiedzających wystawę Inauguracyjną Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, VUB, RS, f. 47–853/18, l. 20–39.

Łysakowski, A. Uniwersytecka Biblioteka Publiczna (Zarys ogólny). *Biblioteki wileńskie*, praca zbiorowa pod red. A. Łysakowskiego. Wilno, 1932, p. 1–10.

Muzeum im. XX. Lubomirskich w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie do Dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej [potwierdza odbiór portretu Jana Karola Chodkiewicza, wypożyczonego Bibliotece Uniwersyteckiej w Wilnie na wystawę historyczną], Lwów, 18 X 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 104.

Muzeum Książąt Czartoryskich do dyrekcji Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie [o wysłaniu eksponatów na wystawę „Polska i Litwa w łączności dziejowej”], Kraków, dn. 26 sierpnia 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 58.

Pismo dyrektora Adama Łysakowskiego do Pana Kuratora Wileńskiego Okręgu Szkolnego w Wilnie, Wilno, dn. 14 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 120.

Pismo dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej Dr Adama Łysakowskiego do Rzymsko-katolickiego Towarzystwa Dobroczynności w Wilnie w sprawie wystawy „Polska i Litwa w stosunku dziejowym”, Wilno, dn. 9 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 36.

Pismo dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej Dr Adama Łysakowskiego do prof. Władysława Semkowicza w Krakowie [Łysakowski potwierdza z gorącym podziękowaniem odbiór nadesłanych eksponatów ze zbiorów Polskiej Akademii Umiejętności na wystawę „Polska i Litwa w łączności dziejowej”, Wilno, 12 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 48.

Poklewski, J. Notatki o insygniach i dziejach Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919–1939. *Studia z historii sztuki i kultury wileńskiej lat 1900–1945 (wybór tekstów)*, pod red. naukową E. Pileckiej, A. Saar-Kozłowskiej, M. Wawrzak. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2019, p. 39–58.

- Program VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie 17–20 września 1935 roku.* Wilno, 1935.
- Romer (Romer-Ochenkowska), H. Wystawa uniwersytecka [wycinek z gazety „Nasz Kraj” 1919, nr 146], VUB, RS, f. 47–853/18, l. 1.
- Spis druków ulotnych z Biblioteki Wróblewskich przeznaczonych na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym” urządzoną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Wilnie w czasie od 17 do 29 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 24.
- Spis książek z Biblioteki Wróblewskich przeznaczonych na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym” urządzoną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Wilnie w czasie od 17 do 29 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 23.
- Spis książek, które były wystawione na wystawie „Polska i Litwa w łączności dziejowej”, VUB, RS, f. 47–852/23, l. 2.
- Spis rycin z Biblioteki Wróblewskich przeznaczonych na wystawę „Polska i Litwa w stosunku dziejowym” urządzoną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Wilnie w czasie od 17 do 29 IX 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 25–26.
- Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie za rok 1919/1920, VUB, RS, f. 47–A303, l. 3–10.
- VI Powszechny Zjazd Historyków Polskich, *Ateneum Wileńskie*. 1936, t. 11, p. 816 – 819.
- Wrzosek, A. Wskrzeszenie Uniwersytetu Wileńskiego w roku 1919. *Księga Pamiątkowa ku uczczeniu CCCL rocznicy założenia i X wskrzeszenia Uniwersytetu Wileńskiego*, t. 2: *Dziesięciolecie 1919–1929*. Wilno: nakładem Uniwersytetu Stefana Batorego, 1929, p. 1–32.
- Wystawa historyczna „Polska i Litwa w łączności dziejowej do roku 1863” od 17 do 29 września 1935 r., VUB, RS, f. 47–852/23, l. 1.
- Wystawa historyczna „Polska i Litwa w łączności dziejowej do roku 1863” od 17 do 29 września 1935 r. Literatura historyczna litewska, VUB, RS, f. 47–852/23, l. 3.
- Wystawa historyczna w Bibliotece Uniwersyteckiej [Komunikaty do prasy], VUB, RS, f. 47–852/23, l. 121–122.
- Wystawa Inauguracyjna Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie 12 X – 16 XI 1919 r. Wykaz eksponatów, VUB, RS, f. 47–853/18, l. 3–12.
- Wystawa Jubileuszowa Uniwersytetu Stefana Batorego, 9–20 X 1929 r., VUB, RS, f. 47–852/22, l. 117.
- Wystawa Jubileuszowa Uniwersytetu Stefana Batorego, 9–20 X 1929 r. Potwierdzenie zwrotu wypożyczonych na wystawę obiektów, Wilno, 23.X.1929, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 58–116.
- Wystawa Jubileuszowa USB 1929. Pamięci Lelewela, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 53–57
- Wystawa Jubileuszowa USB 1929. Spis przedmiotów wystawionych w Sali Smuglewicza, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 3–21.
- Wystawa Jubileuszowa USB 1929. Uniwersytet Odrodzony, VUB, RS, f. 47–852/22, l. 22–51.
- Wystawa uniwersytecka. *Ateneum Wileńskie*, 1929, t. 6, z. 1–4, p. 719.